Socialförsäkringsutskottets betänkande 1983/84:13

om studiestöd m. m. (prop. 1983/84:26 och 1983/84:25 delvis), jämte motion

Propositionerna

Regeringen har i proposition 1983/84:26 om särskilda sysselsättningsåtgärder för budgetåret 1983/84, bil. 2 (utbildningsdepartementet), under litt. G. Studiestöd, m. m., G 5. Vuxenstudiestöd m. m. hemställt att riksdagen får tillfälle ta del av vad som anförts om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Regeringen har vidare i proposition 1983/84:25 med förslag om tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84, bil. 5. (utbildningsdepartementet) under litt. G. Studiestöd, m. m., G 5. Vuxenstudiestöd m. m. föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som förordats i propositionen beträffande särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa,

2. anta det inom utbildningsdepartementet upprättade förslaget till lag om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Det i propositionen intagna författningsförslaget är följande.

Förslag till
Lag om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa kan utgå till arbetslösa enligt denna lag samt de närmare bestämmelser regeringen meddelar.

2 § Bestämmelserna i 7 kap. 1–5 a, 7–9 och 16–20 §§ och 9 kap. 1–3 §§ studiestödslagen (1973:349) skall tillämpas på särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

3 § Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa beviljas av vuxenutbildningsnämnden efter ansökan. Ansökan ges in inom den tid och i den ordning som regeringen bestämmer.

Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa får beviljas för högst två kalenderhalvår i sänder.

4 § Allmän försäkringskassa skall beräkna storleken av särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa samt betala ut sådant stöd.

5 § Den som har uppburit särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa i form av återbetalningspliktiga studiemedel skall återbetala dessa enligt bestämmelserna i 8 kap. studiestödslagen (1973:349).

6 § Ett beslut av vuxenutbildningsnämnd om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

Motion

I den med anledning av proposition 1983/84:25 väckta motionen 1983/84:201 av Rune Rydén m. fl. (m), yrkande 2, hemställs

2. att riksdagen beslutar avslå propositionens förslag om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Utskottet

I proposition 1983/84:26 om särskilda sysselsättningsåtgärder för budgetåret 1983/84 har föredragande chefen för utbildningsdepartementet i bil. 2 under punkten G 5. Vuxenstudiestöd m. m. tagit upp frågor om vuxenstudiestöd för arbetslösa. Utbildningsministern anför att urvalsförfarandet för vuxenstudiestödet inte ger företräde för dem som är arbetslösa. I den nu rådande situationen måste man emellertid enligt hennes mening pröva alla möjligheter att erbjuda arbetslösa sysselsättning eller utbildning. Ett verksamt sätt att minska trycket på arbetsmarknadspolitiska åtgärder är att inrätta ytterligare vuxenstudiestöd och förbehålla dessa för arbetslösa sökande. Utbildningsministern anmäler därför sin avsikt att inom kort föreslå regeringen att 50 milj. kr. ur en ingående reservation på anslaget Vuxenstudiestöd m. m. får användas för en särskild insats för arbetslösa.

I proposition 1983/84:25 med förslag till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1983/84, bil. 5 (utbildningsdepartementet) återkommer utbildningsministern med förslag till riksdagen i fråga om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa. I likhet med vad som anmäldes i proposition 1983/84:26 föreslås att 50 milj. kr. av en reservation om totalt 99 milj. kr. vid utgången av budgetåret 1982/83 skall förbehållas vuxenstudiestöd för arbetslösa. Beloppet beräknas ge utrymme för ca 1 750 årsstudieplatser. Förslag till grundläggande författningsbestämmelser läggs inte fram i studiestödslagen utan i ett förslag till lag om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa, vilket – med undantag för arbetslöshetskriteriet – i övrigt sammanfaller med studiestödslagens bestämmelser om särskilt vuxenstudiestöd.

I den med anledning av proposition 1983/84:25 väckta motionen 1983/84:201 av Rune Rydén m. fl. yrkas avslag på propositionens förslag om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa (yrkande 2). Motionärerna anser att det inte finns anledning frångå nuvarande kriterier för rätt till särskilt vuxenstudiestöd och att det i första hand skall vara de vuxenstudiestödssökandes behov av och önskemål om den utbildning som de sökt som skall vara

avgörande för stödets fördelning.

För innevarande budgetår har utrymmet för särskilt vuxenstudiestöd beräknats till 425,3 milj. kr. motsvarande 14 700 helårsstöd. De nu föreslagna medlen för särskilt vuxenstudiestöd till arbetslösa inkräktar inte på detta utrymme. Dessutom bidrar de till att minska trycket på andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Utskottet biträder med hänsyn härtill och till angelägenheten av att arbetslösa personer kan erbjudas utbildning med särskilt vuxenstudiestöd propositionens förslag och avstyrker bifall till motion 201 i motsvarande del.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1983/84:25 och med avslag på motion 1983/84:201 yrkande 2,
dels godkänner vad som i propositionen förordats beträffande särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa,
dels antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Stockholm den 1 december 1983

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Doris Håvik (s), Börje Nilsson (s), Ralf Lindström (s), Gullan Lindblad (m), Ulla Johansson (s), Lena Öhrsvik (s), Siri Häggmark (m), Karin Israelsson (c), Margó Ingvardsson (vpk), Barbro Nilsson i Visby (m), Gunhild Bolander (c), Margareta Hemmingsson (s) och Rune Backlund (c).

Reservation

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad, Siri Häggmark och Barbro Nilsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "För innevarande" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att förslaget om ett riktat vuxenstudiestöd till arbetslösa strider mot grundtankarna i vuxenutbildningsreformerna eftersom denna avsåg att ge vuxna förvärvsarbetande tillgång till "överbryggande utbildning, förbättrad grundutbildning, återkommande utbildning etc." Det finns ingen anledning att frångå denna syn på vuxenutbildningen utan de vuxenstudiestödssökandes behov av och

önskemål om den utbildning de sökt bör även fortsättningsvis vara avgörande för stödets fördelning.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:201 yrkande 2 avslår det i proposition 1983/84:25 framlagda förslaget till lag om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

minab/gotab Stockholm 1983 77302